

ZAGADNIENIA KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO GŁUCHYCH

MAGDALENA DUNAJ

***Żeby coś znaleźć, trzeba wiedzieć,
czego się szuka.***

ks. Jan Twardowski, *Elementarz księdza Twardowskiego dla
najmłodszego, średniaka i najstarszego*

O CZYM BĘDZIE MOWA?

- Definicja - o kim będę mówić?
- Paradoksy edukacji
- Potwierdzanie kwalifikacji
- Realne umiejętności
- Postulaty

GŁUCHY CZYLI KTO?

Definiując o kim dokładnie będzie mowa odwołuję się do trzech aspektów: poziom niedosłuchu (słabosłyszący, głusi), język komunikacji (język migowy, język foniczny), poziom znajomości języka polskiego.

Moja prezentacja będzie dotyczyć grupy osób, która komunikuje się w języku migowym, ma niskie kompetencje w języku polskim i posiada taki poziom oraz rodzaj „uszkodzenia słuchu”, który uniemożliwia rehabilitację mowy/słuchu.

To taki Głuchy, który nie mówi i nie słyszy.

Z punktu widzenia idei projektowania uniwersalnego jest to użytkownik (w tym wypadku systemu edukacji) najbardziej wymagający.

PARADOKS EDUKACJI

Podczas realizacji serii projektów systemowych poświęconych aktywizacji zawodowej osób niesłyszących uwidoczniły się PARADOKSY.

Uwidoczniły się dla nas – słyszących organizatorów. Dla osób Głuchych były one widoczne już od dawna.

Jednym z podstawowych paradoksów jest kształcenie osób Głuchych w zawodach, których *de facto* nie mogą wykonywać po ukończeniu szkoły.

PARADOKS EDUKACJI

ZAWÓD: monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie

ZNAJDUJE SIĘ W OFERCIE: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla
Niesłyszących w Krakowie

KWALIFIKACJE wg rozporządzenia ministra edukacji narodowej z dn.
23.12.2011r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego:

montaż systemów suchej zabudowy

wykonywanie robót malarsko-tapeciarskich

wykonywanie robót posadzkarsko-okładzinowych

PARADOKS: praca na wysokości

PARADOKS EDUKACJI

ZAWÓD: monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych

ZNAJDUJE SIĘ W OFERCIE: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1 w Łodzi

KWALIFIKACJE wg rozporządzenia ministra edukacji narodowej z dn. 23.12.2011r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego:

wykonywanie robót związanych z budową i remontem sieci komunalnych

wykonywanie robót związanych z montażem i remontem instalacji sanitarnych

PARADOKS: praca na wysokości

PARADOKS EDUKACJI

ZAWÓD: blacharz samochodowy

ZNAJDUJE SIĘ W OFERCIE: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla
Niesłyszących w Krakowie

KWALIFIKACJE wg rozporządzenia ministra edukacji narodowej z dn.
23.12.2011r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego:

naprawa uszkodzonych nadwozi pojazdów samochodowych

PARADOKS: maszyna w ruchu

PARADOKS EDUKACJI

ZAWÓD: stolarz

ZNAJDUJE SIĘ W OFERCIE: Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 4 – Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 dla Nieśłyszących w Wejherowie

KWALIFIKACJE wg rozporządzenia ministra edukacji narodowej z dn. 23.12.2011r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego:

wytwarzanie wyrobów stolarskich

PARADOKS: maszyna w ruchu

PARADOKS EDUKACJI

ZAWÓD: ślusarz

ZNAJDUJE SIĘ W OFERCIE: Zasadnicza Szkoła Zawodowa - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2 im. dra Janusza Korczaka w Rzeszowie

KWALIFIKACJE wg rozporządzenia ministra edukacji narodowej z dn. 23.12.2011r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego:

wykonywanie i naprawa elementów maszyn, urządzeń i narzędzi

PARADOKS: maszyny w ruchu

PARADOKS EDUKACJI

Wśród czynności zawodowych, które wg medycyny pracy (Problemy orzecznicze w badaniach profilaktycznych, Ministerstwo Zdrowia, 2012) wymagają odpowiedniej sprawności narządów zmysłu zalicza się m.in.: praca na wysokości do i powyżej 3 metrów, obsługa maszyn w ruchu i innych urządzeń grożących urazem oraz obsługa maszyn w ruchu i innych urządzeń grożących urazem (z osłonami, zautomatyzownych).

Do wszystkich tych czynności wymagany jest ostrość słuchu (może być mierzona w aparacie) umożliwiająca usłyszenie szeptu z odległości 1 m.

A JAK KTOŚ JEST GŁUCHY, POSŁUGUJE SIĘ JĘZYKIEM MIGOWYM I NIE NOSI APARATU?

CO TO JEST „MASZYNA W RUCHU”?

POTWIERDZENIE KWALIFIKCJI

Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi standardu wymagań egzaminacyjnych dla zawodu blacharz samochodowy absolwent powinien umieć (w części pisemnej) egzaminu:

czytać ze zrozumieniem informacje przedstawione w formie opisów, instrukcji, rysunków, szkiców, wykresów, dokumentacji technicznych i technologicznych.

Oznacza to, że absolwent powinien:

- a) umieć czytać
- b) umieć czytać ze zrozumieniem
- c) umieć czytać ze zrozumieniem informacje związane ze swoim zawodem

Czy można spełnić c) jeżeli nie spełnia się a) i b)?

Na podstawie danych CKE na temat liczby absolwentów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (niesłyszący), którzy przystąpili w roku 2012 do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe **na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej oraz technikum i szkoły policealnej** można wysnuć przypuszczenie, że obecnie w Polsce osoby niesłyszące zajmują się głównie **gastronomią lub informatyką**.

zawód	2012
blacharz samochodowy	6
cukiernik	10
fryzjer	2
introligator	3
krawiec	9
kucharz małej gastronomii	129
monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych	5
monter-elektronik	6
murarz	2
ogrodnik	9
piekarzmonter-elektronik	4
stolarz	8
ślusarz	8
technolog robót wykończeniowych w budownictwie	4

zawód	2012
fototechnik	12
kucharz	27
technik architektury krajobrazu	4
technik budownictwa	3
technik ekonomista	5
technik informatyk	66
technik masażysta	7
technik mechanik	11
technik organizacji usług gastronomicznych	13
technik prac biurowych	11
technik technologii odzieży	5
technik technologii żywności	3
technik usług fryzjerskich	5
technik żywienia i gospodarstwa domowego	16

POTWIERDZENIE KWALIFIKCJI

Przedstawione dane są niekompletne, ponieważ:

- ✓ brak danych dotyczących typu szkoły
- ✓ brak danych dotyczących sposobu komunikacji
- ✓ brak danych dotyczących miejsca zamieszkania
- ✓ brak danych dotyczących zdawalności.

Z własnego doświadczenia zawodowego: *jeszcze nie spotkałam informatyka z potwierdzonymi kwalifikacjami zawodowymi*

UMIEJĘTNOŚCI

„- Co umiesz?

- Nie wiem.

- A jeśli chodzi o twój zawód?

- Tak trochę. W szkole było tylko trochę. Tak dokładnie nie wiem.

Musze się nauczyć.”

Tak wygląda typowa rozmowa z absolwentem szkoły ponadgimnazjalnej. Wnioski? Młodzieńcza niepewność? Nieodpowiedni sposób szkolenia? Dlaczego? Brakuje powiązań z biznesem. O czym to świadczy? O tym, że w **myśleniu o głuchych osobach tak naprawdę nie uwzględnia się ich jako potencjalnych pracowników.**

GŁUCHY JAKO PRACOWNIK

Projektowanie systemu/sposobu/metod kształcenia zawodowego głuchych z uwzględnieniem osoby głuchej jako przyszłego pracownika wymaga:

na etapie kształcenia nauczycieli zawodu: włączenia umiejętności komunikacji w polskim języku migowym do wymaganych kwalifikacji zawodowych nauczycieli, szkolenia z zakresu *świadomości głuchoty*, szkolenia antydyskryminacyjne uświadamiające szkodliwość paternalistycznej i opiekuńczej postawy wobec uczniów

na etapie projektowania metod: uwzględnienia faktu komunikacji o charakterze wizualno-przestrzennym (instrukcja w języku migowym, obserwacja, materiały dydaktyczne w języku migowym)

na etapie projektowania systemu: koordynacji międzyresortowych (nie wierzę)

PERSPEKTYWA GŁUCHYCH

„Ale Zdrowy Głuchy, który chce pracować i ma kogoś na utrzymaniu!!! Moim zdaniem to morderstwo na Zdrowych ludziach.”

Cyt za.: <http://www.deaf.pl/index.php/topic,8298.10/wap2.html>

Zapraszamy do kontaktu

Polski Związek Głuchych Oddział Łódzki

90-040 Łódź, ul. Nawrot 94/96

Tel. (42) 231 30 36, Fax (42) 674 44 54

Magdalena Dunaj

E-mail: [magdalena.dunaj@pzg.lodz.pl](mailto:magdalenadunaj@pzg.lodz.pl)

Tel. 784 020 525